

Vårsæd

Planteproduktions- og miljøkonference

2. november 2023

v. Jacob Møller planteavlskonsulent

Vårsæd i 2022 – et jubelår!

Vårsæd i 2023 – vi skal vist bare videre..

Havremark med grøns kud

Foto: den 23. august ved Tranum

Høst af samme mark 16. september

Årsvariation i Landforsøgene på artsniveau hkg./ha

	Vårbyg	Havre	Vårhvede
2023	69 6 fs	71 3 fs	56 5 fs
2022	88 7 fs	89 7 fs	82 6 fs
2021	73 10 fs	70 8 fs	69 5 fs

Vårsæd er ikke til at komme uden om fordi..

- Vårsæd er billig at bringe frem til høst
- Vårbyg og havre er enkel - kan fuldgødes med gylle
- Godt sted at placere husdyrgødning/afgasset biomasse
- 1-2 år sanerer effektivt mod græsukrudt
- Der er stadig noget lovgivning
- Men indrømmet – der er visse udfordringer med det vårsæd

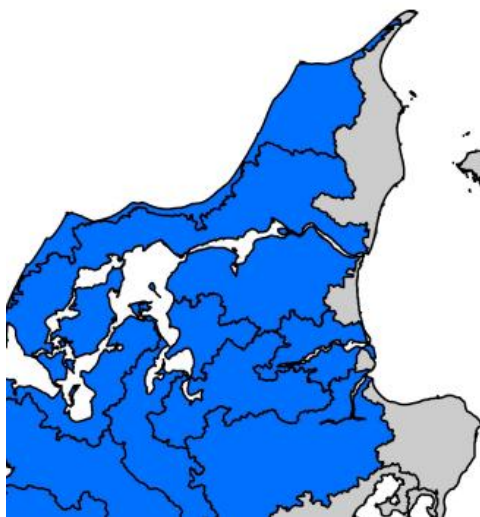

Den målrettede kvælstofregulering i 2024

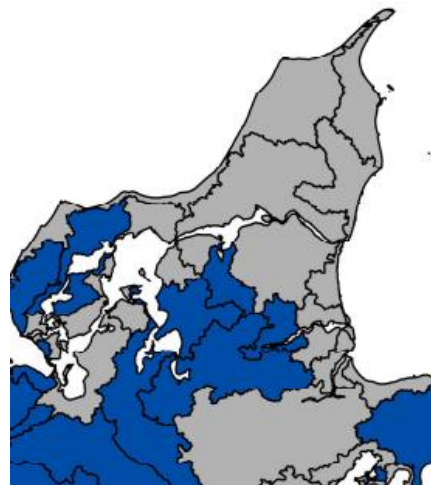
2023

31%

2024

44%

Nordjylland slipper med undtagelse af

- Thisted bredning
- Halkær bredning
- Området fra Bjørnsholm Bugt til Hjarbæk Fjord
- Mariager Fjord

- Tilskud stiger fra 500 kr./ha efterafgrøde til 673 kr. i 2024

Slut med målrettede efterafgrøder – ny dynamik i sædskiftet

- Dermed slut med vårsæd med "tilskud"
- Tilbageværende krav på 10,7% - 23,5% efterafgrøder
- Overvejelser om den "**genvundne frihed**"
  - Skal den omsættes i færre efterafgrøder => mere vintersæd?
  - Omsættes i mindre andel tidlig såning af vintersæd?
  - Uændret praksis, men nu blot mere fleksibel?
  - Det kræver en fuldstændig bedriftsspecifik afgørelse
  - Men husk de nye sædskiftereregler 35% og ref. 2022

19. oktober 2023

Den lille syndflod

En stor mudderpøl

Netop jorden er den næste udfordring for Danmark i 2100.

»Det er vigtigt, at vi passer på jordkvaliteten. Den skal høste det vand, der nu kommer fra nedbør, holde på vandet og sørge for, at planterne kan tage det op. Så jordens vandholdende evne bliver vigtig,« fortæller Jørgen E. Olesen, professor og institutleder ved Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet.

»Der kan opstå et ondt samspil, der handler om meget nedbør om efteråret, så vi ikke kan så vintersæd, og tørke om foråret og sommeren, der giver mindre udbytte af vårsæden,« forklarer Jørgen E. Olesen.

Plus 2,8 grader. Mudder på markerne, fugtige kældre, myg med vestnilfeber og oversvømmede gader. Vi tegner et billede af Danmarks våde fremtid.

Fremtidens klima fordrer: Risikospredning, Robuste dyrkningssystemer & jorder

- God dræning
- Gode "intelligente" efterafgrøder og.. vårsæd
- Variation i sædskiftet – blandingskulturer
- Nye afgrøder
- Tilførsel af husdyrgødning
- Nedmuldning af halm
- Ændret jordbehandlingsteknik
- Biokul i fremtiden?
  - Forbedrer vandtransport i lerjord?
  - Forbedrer tilbageholdelsesevnen af vand i sandjord?

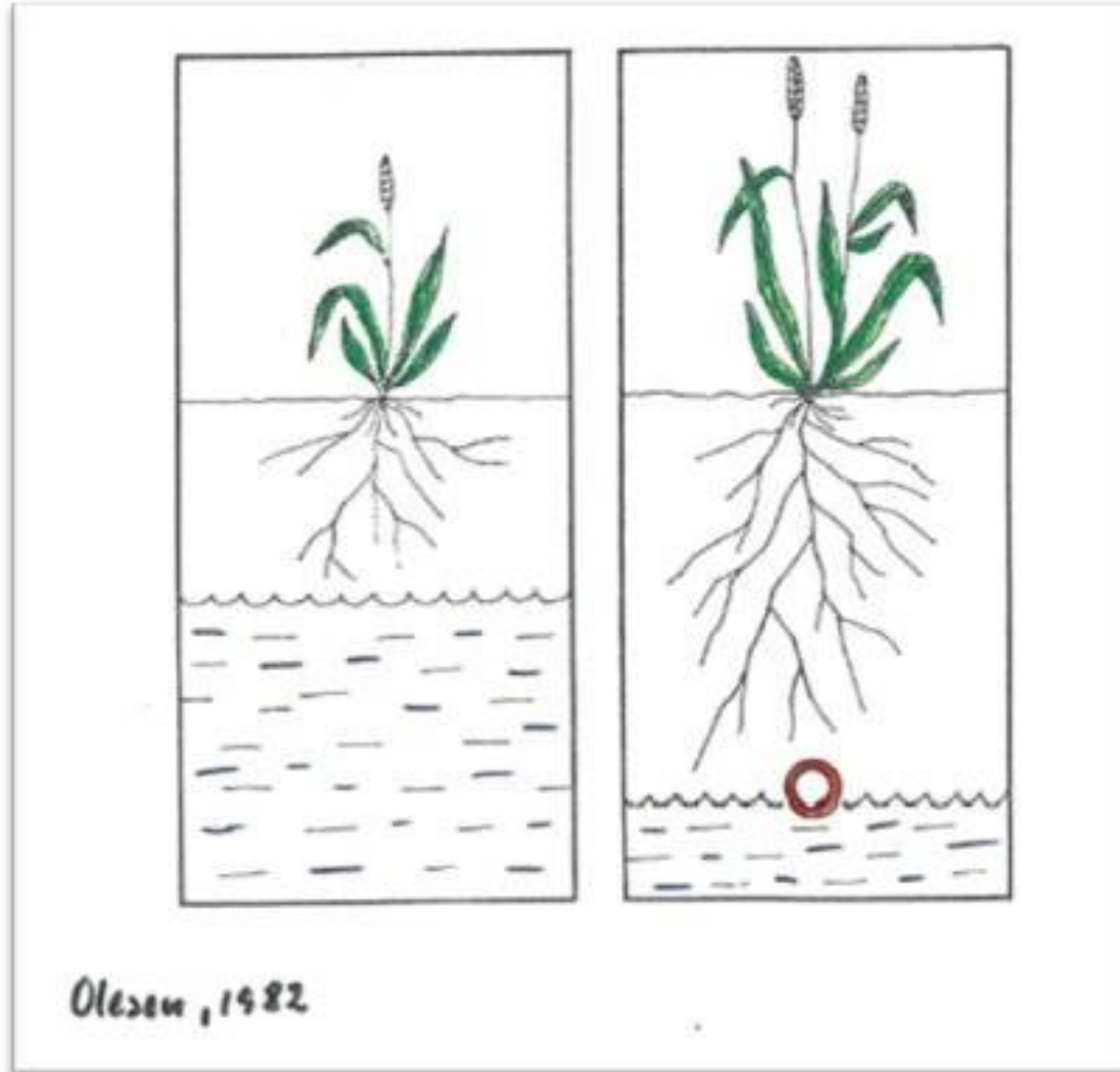

Hvor starter behov for dræning – ser vi kun toppen af isbjerget ?

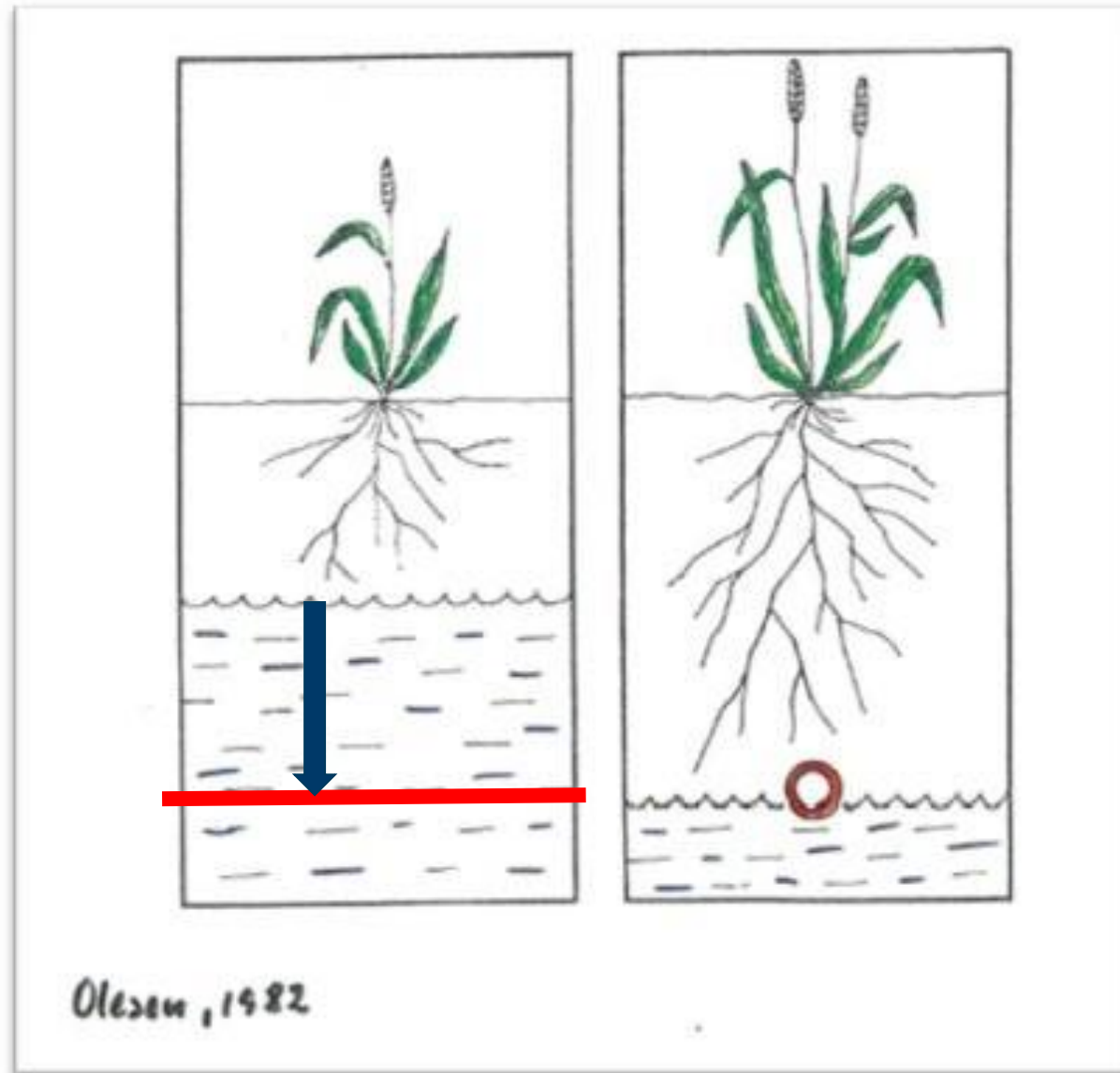
Betydning af roddybde

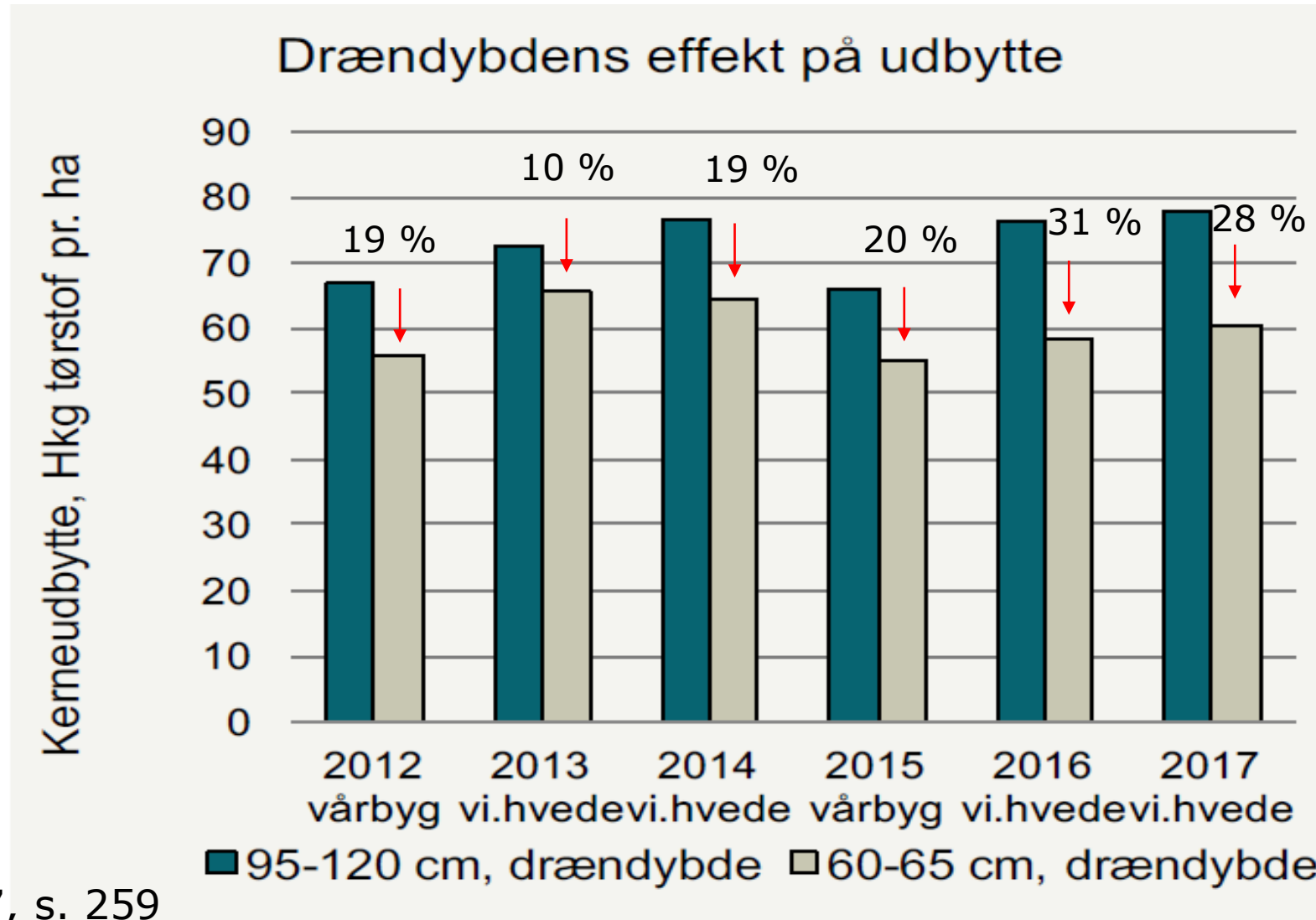

Betydning af roddybde

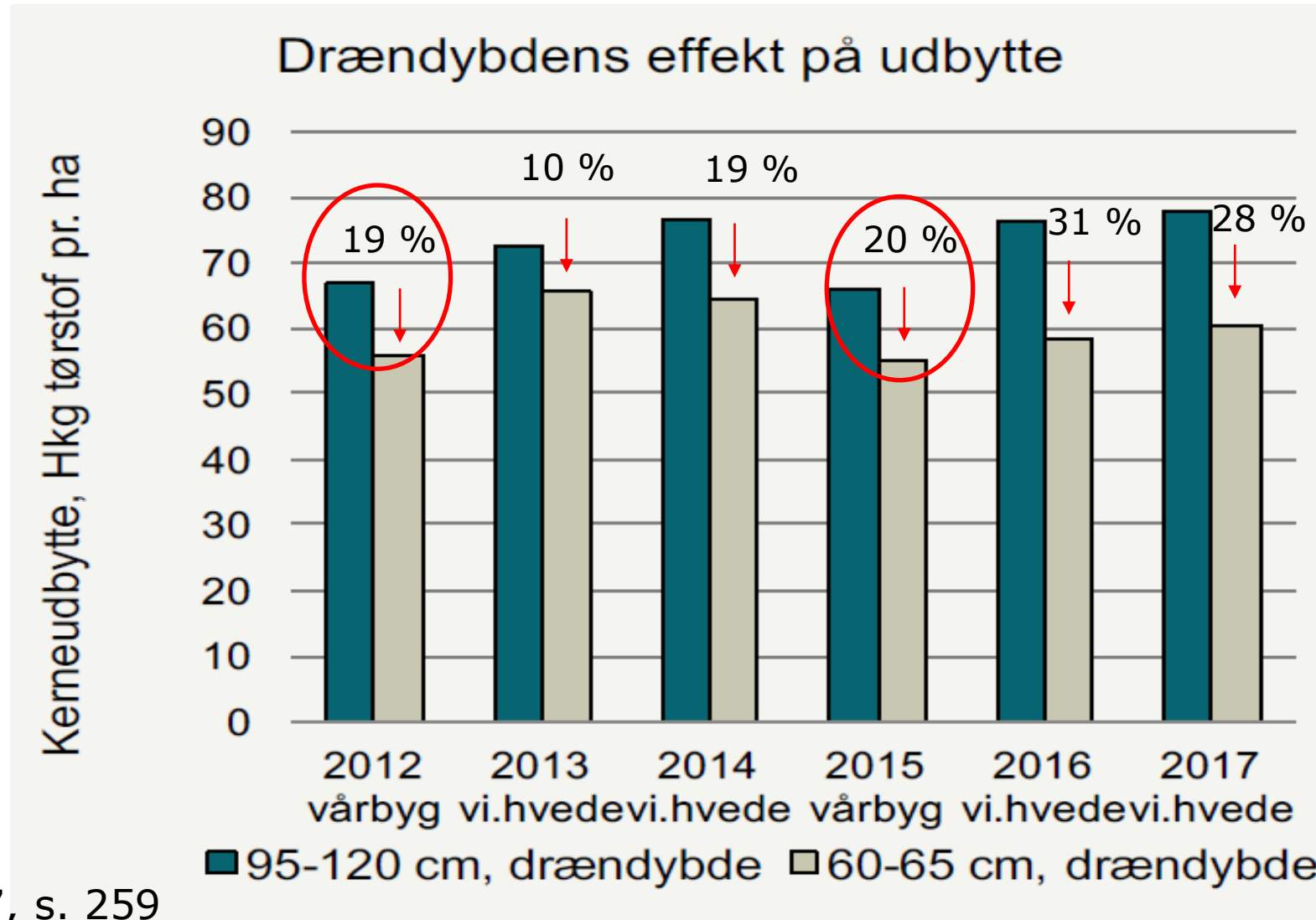
**tørke i
maj/juni**

Drændybdeens effekt på udbytte

Drændybdeens effekt på udbytte

80 hkg

65 hkg

Kalkmangel i vårsæd

- Havre og vårhvede er forholdsvis tolerante
- Vårbyg er særdeles følsom
- Men husk at kalke efter behov
- På sandjord stiles efter et Rt. på 5,8 - 6,2
- Lidt højere på lerjord
- Pas på manganmangel

Kalkmangel i vårsæd

- Havre og vårhvede er forholdsvis tolerante
- Vårbyg er særdeles følsom
- Men husk at kalke efter behov
- På sandjord stiles efter et Rt. på 5,8 - 6,2
- Lidt højere på lerjord
- Pas på manganmangel
- **For sur jord - tab på 10 hkg**

65 hkg

55 hkg

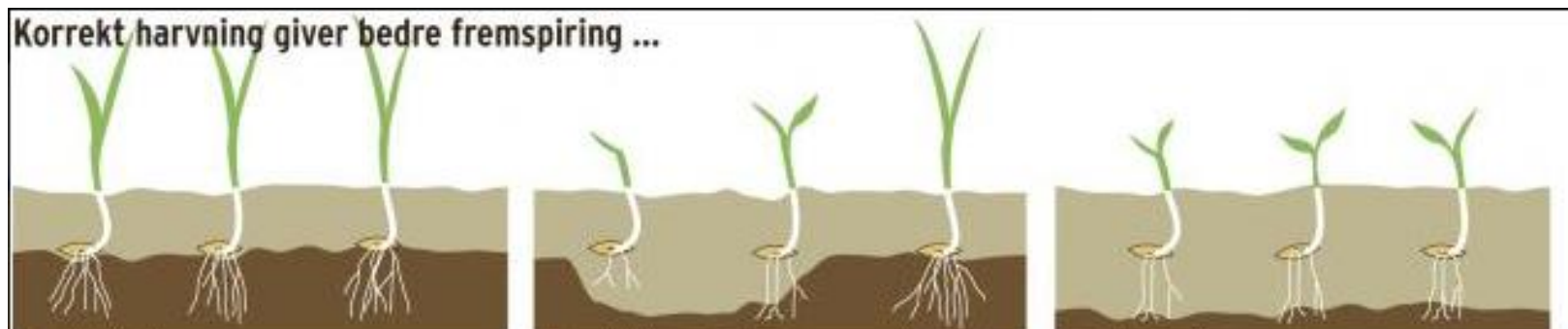
Stabile udbytter i vårsæd

- God ensartet pløjningen
- eller anden god behovsbestemt jordbearbejdning
- Omhyggeligt såarbejde i fokus
- Vårbyg kræver veldrænet og ikke for sur jord
- Vårhvede og havre er mere tolerante
  - Nedenfor t.v. havre og t.h. vårbyg, på kold jord

Etablering

- Harv ikke for dybt
  - Såbedets struktur ødelægges
  - Risiko for udtørring og knoldet såbed
  - Vi ved ikke hvornår nedbøren kommer
  - 3 cm er den optimale sådybde med tung grej

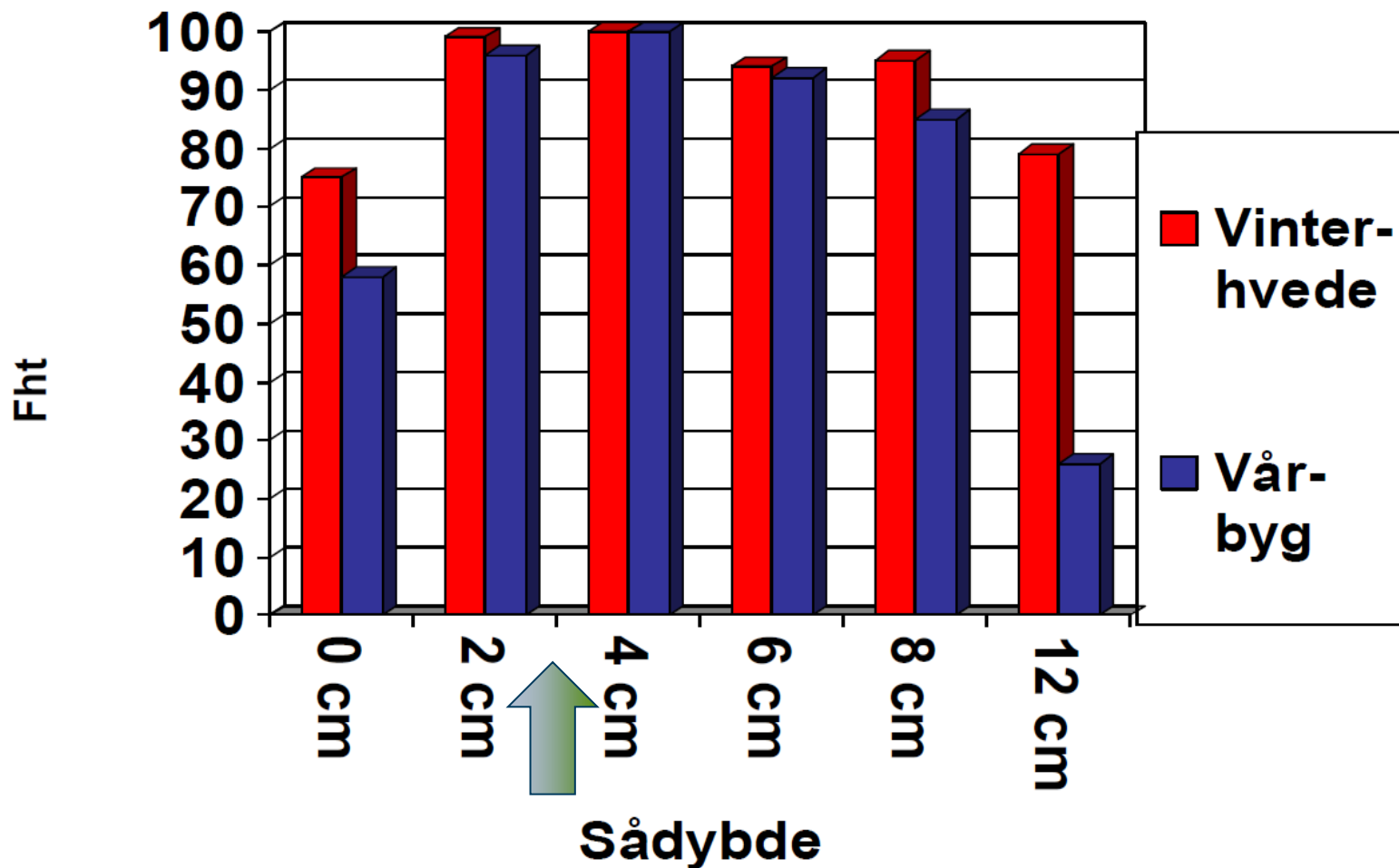
Korrekt såbed, en fugtig bund med løs muld over

Uensartet harvedybde giver uens fremspiring

For dyb harvning

Korrekt sådybde er afgørende for topudbytte

For dyb såning

50 hkg

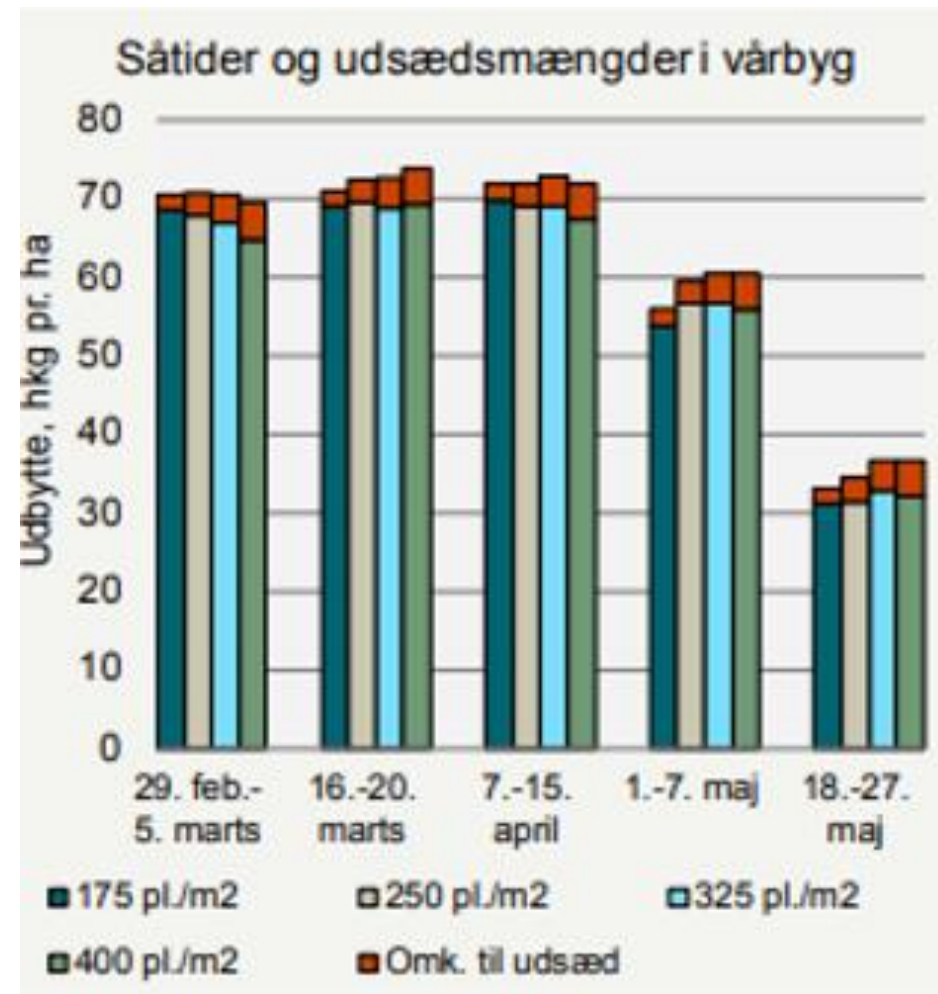
45 hkg

Såtidspunkt – Udsædsmængde

- Udbytter falder kraftigt ved etablering efter 15. april
- Maltbyg: Færre planter end foderbyg, fratræk 50 planter pr. m²
- Vent med jordbearbejdning til jorden er tjenlig. Vårbyg er følsom overfor dårlig jordstruktur
- Færrest mulige jordbehandlinger for at undgå at udtørre jorden.
- God etablering = hurtig og god fremspiring = God konkurrence overfor ukrudt

Vårbyg sådato februar-marts	250-300 planter pr. m ²
Vårbyg sådato april-maj	350-400 planter pr. m ²
Maltbyg: Færre planter end i foderbyg. Fratræk 50 planter pr. m ² .	200-250 planter pr. m ² Februar- marts

Landsforsøg fra 2016-2018

Vi anbefaler placering af gødning i fast eller flydende form

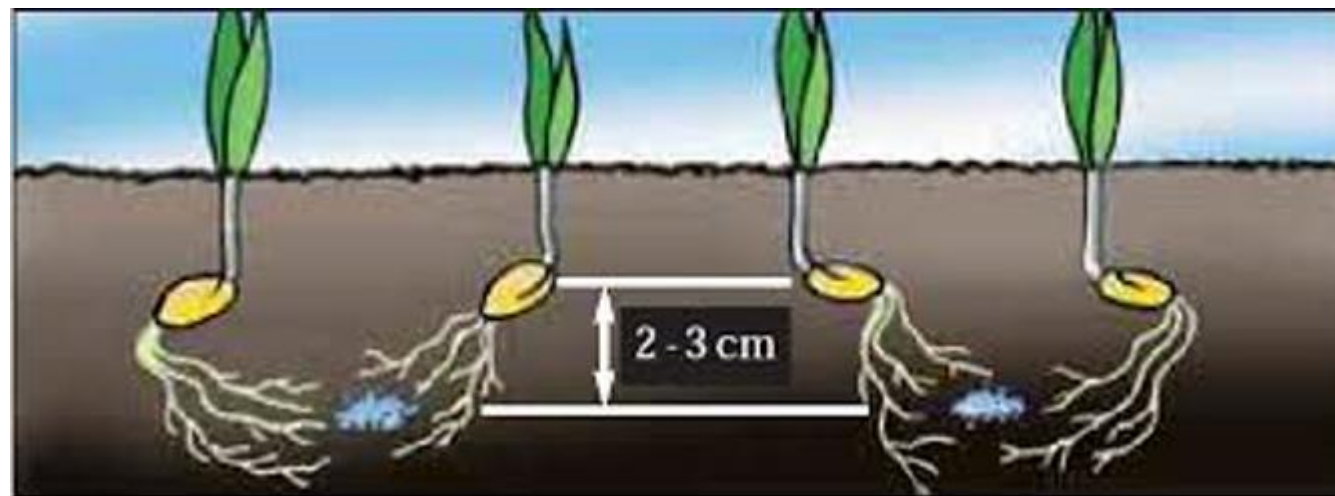
- Vårbyg må ikke lede efter gødningen
- I maltbyg er placering et "must"
- Som regel op til 2-3 hkg i merudbytte, i 2018, 22 og 23 altafgørende
- Placeret startgødning (20-25 % N) i forbindelse med nedfældning af gylle (75-80 % N) er optimalt
- Placer minimum 30-40 % hvor der fuldgødes med handelsgødning
- Gødningsstrengen placeres i ca. 6 cm dybde (DAP, NS 21-24, NS 26-14)

Manglende
gødnings-
placering

45 hkg

42 hkg

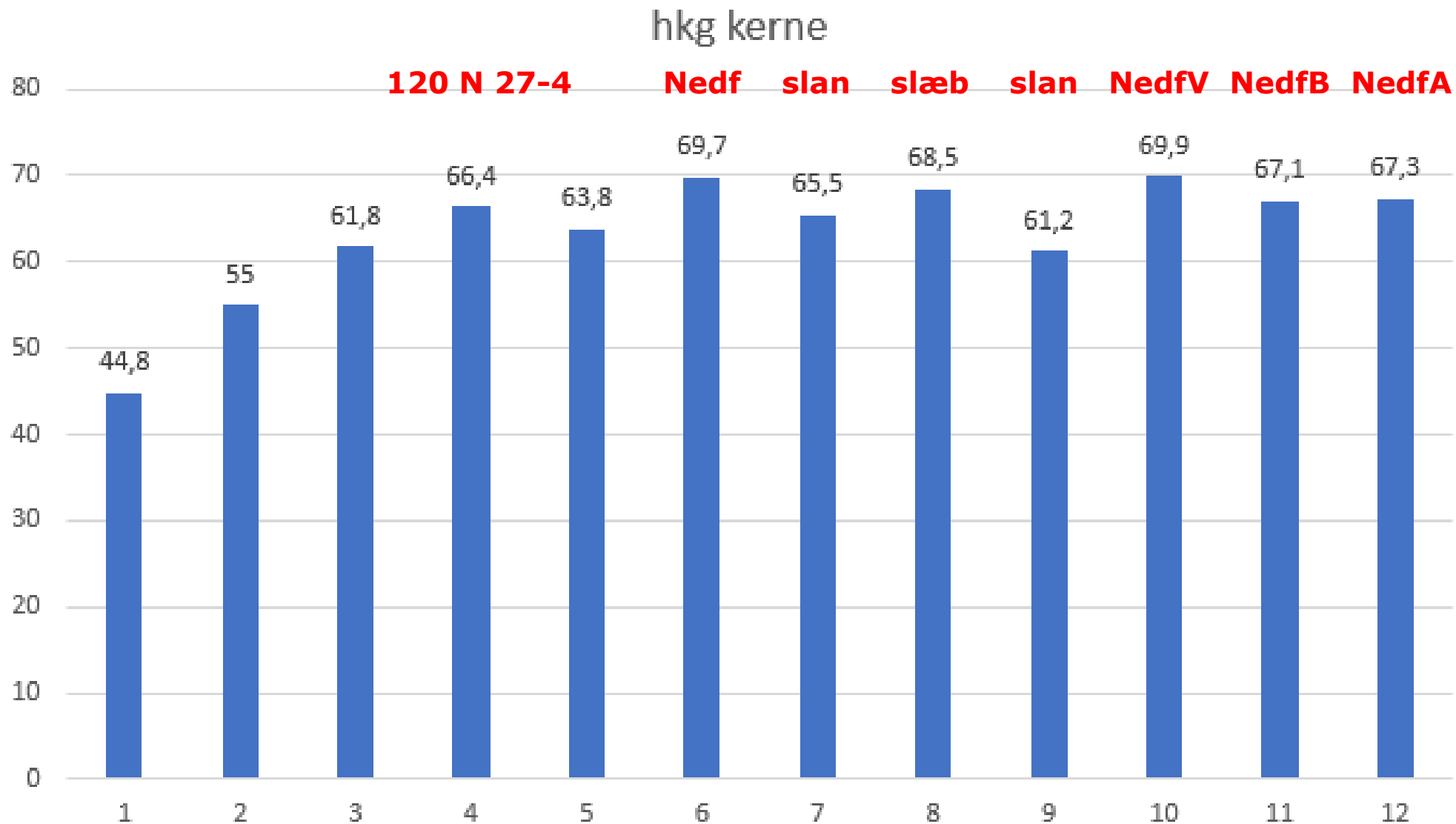

Effekt af gylleudbringningsteknik i vårbyg 2023 (kvæggylle)

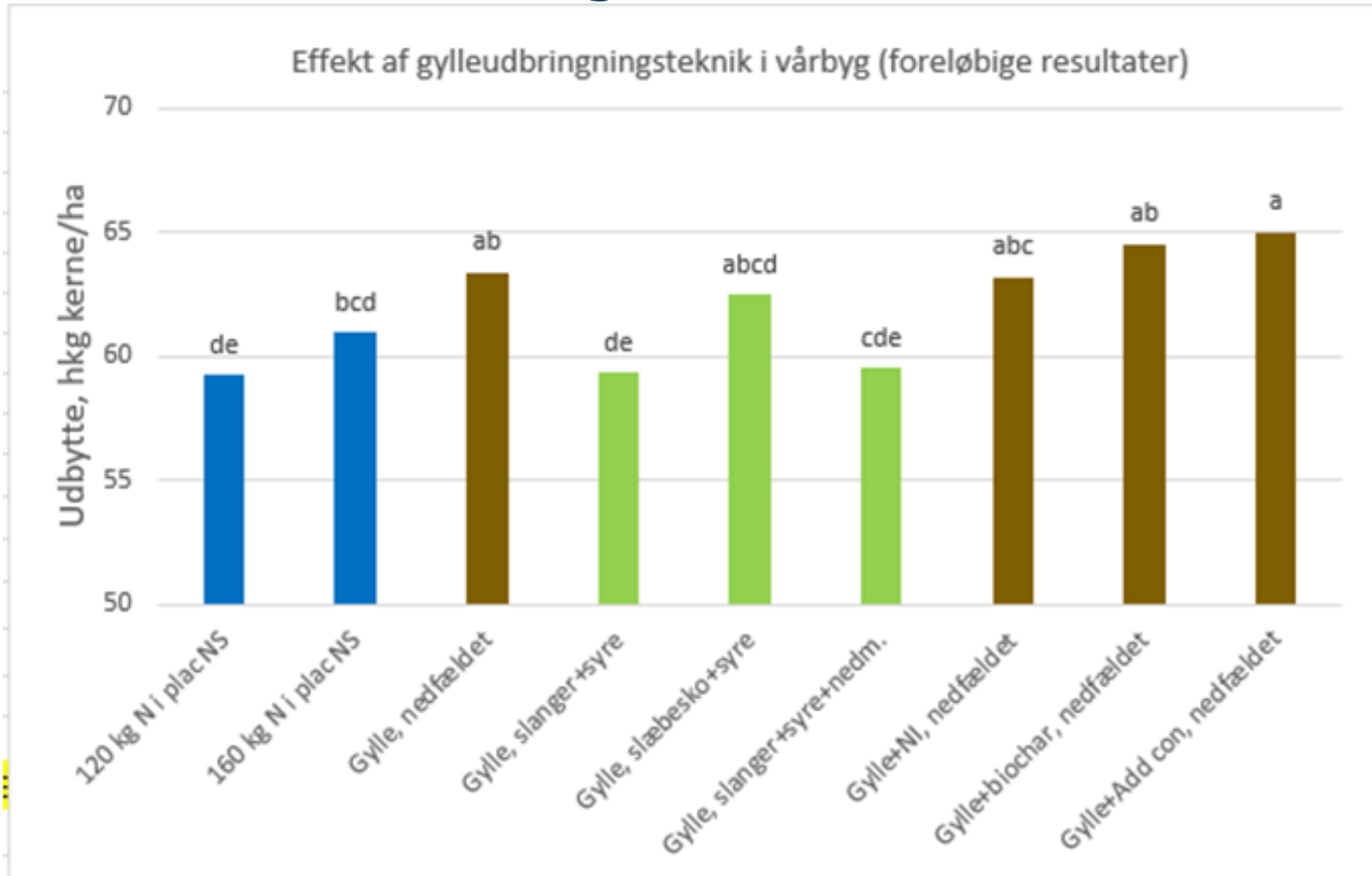
Vårbyg	Metode udbringning	N tilførsel i NS 27-4 pr ha	Kvæggylle NH ₄ - N pr ha	Udbragt N i alt pr ha
1. 0N	0 N	0	-	0
2. NS 27-4	Placeret	40	-	40
3. NS 27-4	Placeret	80	-	80
4. NS 27-4	Placeret	120	-	120
5. NS 27-4	Placeret	160	-	160
6. NS 27-4 + Kvæggylle	Nedfældet	40	80	120
7. NS 27-4 + Kvæggylle	Slangeudlagt + 1,7 l/ha svovlsyre	40	80	120
8. NS 27-4 + Kvæggylle	Slæbesko + 1,7 l/ha svovlsyre	40	80	120
9. NS 27-4 + Kvæggylle	Slangeudlagt + 1,7 l/ha svovlsyre + harvning straks	40	80	120
10. NS 27-4 + Kvæggylle	Nedfældet + 2 l/t Vizura	40	80	120
11. NS 27-4 + Kvæggylle	Nedfældet + 38 kg/t Biochar	40	80	120
12. NS 27-4 + Kvæggylle	Nedfældet + 1 kg/t AddCon	40	80	120

Effekt af gylleudbringningsteknik i vårbyg 2023 (kvæggylle) LandboNord

Effekt af gylleudbringningsteknik i vårbyg 2023 (kvæggylle)

Gennemsnit af alle seks forsøg i serien.

Manglende timing i praksis

For sæsonens 3 sprøjteopgaver, anslået tab 5 hg/ha

	Manglende rettidighed (1-2 uger)
Vårbyg, ukrudt	1 - 3 hkg
Vårbyg, skadedyr i sydlige og østlige områder	1 - 3 hkg
Vårbyg, svampe	1 - 3 hkg

**Manglende
rettidighed**

42 hkg

37 hkg

- Vækstregulering er udeladt

Sortsvalget

- "Ønskesorten" var udsolgt – pas på til 2024
- Kun tab på 2-3 hkg ved valg af anden nyere fodersort
  - Foder ⇔ Maltbyg lige nu 155 → 205 på høst 2023 merpris 50,-
  - Foder ⇔ Maltbyg lige nu 155 → 195 på høst 2024 merpris 40,-

Sortsvalget

37 hkg

35 hkg

Sortsvalg i vårbyg til sæson 2024

LandboNord anbefaler

- Firefoxx, Stairway, Wish, Blixen, Avenue, Skyway
- Sortsblandinger (nematodresistente)
- DLG Barley Mix (Blixen/Avenue-Wish-Prospect)
- Danish Agro (Stairway-Skyway-Firefox)

Maltbyg

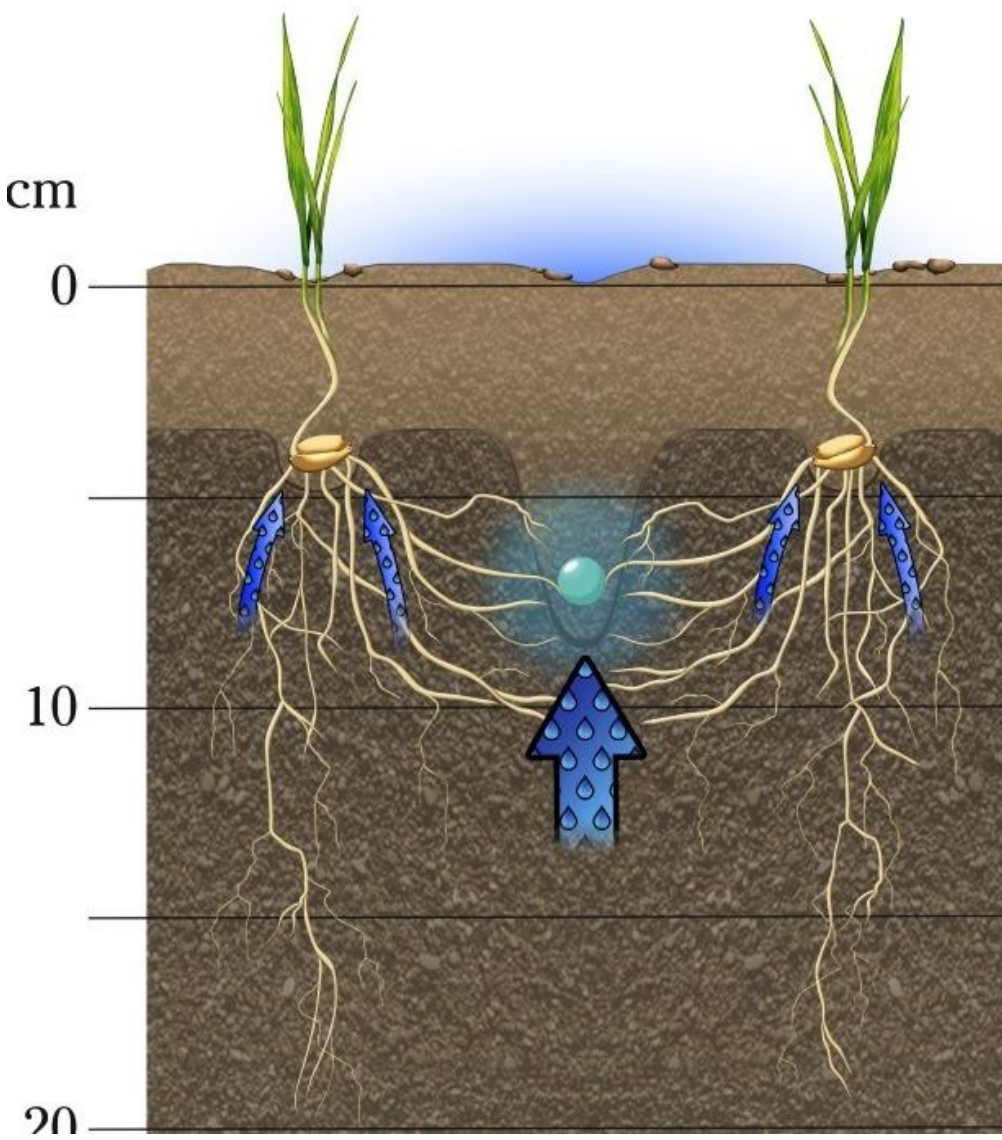
- Firefoxx, Prospect og RGT Planet
- Bestil din såsæd til 2024 nu

Vårbyg 2024	Forholdstal for udbytte Svampebehandlet			Hektolter-vægt (kg/hl)	Merudbytte Svampe-bekæmpelse (hkg/ha)	Strå længde cm	Overmodning nedknækn. aks 0-10	Overmodning nedknækn. strå 0-10	Bladplet (kar. 0-4)	Bygrust (kar. 0-4)	Ramularia (kar. 0-4)
	2023	2022	2021								
Fs**	6	7	10	6	4	6	5	4	-	-	-
Blanding*	100	100	100	66,4	7,2	51	2,6	3,3	-	-	-
Austen	103	106	103	66	8,7	55	2,6	5,5	1	3	3
Avenue	100	103	102	67,7	6,5	53	3	5	3	3	3
Blixen	102	104	104	66	6,1	50	4	3	1	3	3
CB Concord	94	99	97	65,3	4,2	49	3,8	3,3	0	2	3
CB Score	94	101	99	64,8	5,7	52	4	1,8	1	3	3
Feedway	98	100	101	66,9	5,6	46	4,2	2,8	0	3	3
Firefoxx	99	104	105	66,2	7,4	51	3,4	4	0	3	3
Florence	98	103	105	66,7	6,3	51	2,2	2	2	3	3
Focus	95	98	98	67,1	3,1	51	4,2	4	2	3	1
KWS Thalix	99	101	101	67,3	5	53	3	4,5	3	3	3
LG Bolero	102	104	104	66,1	5,8	52	2,2	4,8	2	3	3
LG Caruso	99	102	101	67,3	8,8	52	2	3	2	3	3
LG Flamenco	101	102	103	65,9	3	53	2	2,3	2	1	1
Lexy	97	99	101	66,1	8,2	48	2,4	2,5	3	3	3
NOS Gambit	102	105	104	66,1	7,5	51	2,6	3	0	3	3
NOS Upstairs	99	103	105	65,9	4,9	49	3,6	2,3	0	3	3
Prospect	95	100	101	66,6	8,3	53	3,4	3	2	3	3
RGT Planet	94	100	98	66,4	4,4	55	2,2	4,5	3	3	3
SY Solar	96	102	103	66,5	8,3	59	2	4,3	2	3	3
Skyway	100	103	103	66,6	6,6	54	2,6	3,8	2	3	3
Stairway	98	103	102	65,2	7,1	50	3	4	4	3	2
Wish	100	103	100	65,6	7,4	52	3	4,8	1	3	2

Kryds af på tjeklisten til 2024

- Dræning/jordstruktur 15 hkg
- Kalkstatus/jordstruktur 10 hkg
- Så første gang jorden er tjenlig 5 hkg
- Sådybde 5 hkg
- Gødningsplacering 3 hkg
- Samlet timing i vækstsæsonen 5 hkg
- Sortsvalget 2 hkg

Tilpas dit sædskifte til nye muligheder og til et klima i forandring

- Du har stadig stor indflydelse på hvor festen slutter
- Ved 8 eller 3½ tons

